
Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

УДК 343.163:343.359.2(477)

DOI 10.33244/2617-4154.2(4).2020.168-178

О. В. Драган,

д.ю.н., доцент,

Університет ДФС України

e-mail: dragan_ov@ukr.net

ORCID ID 0000-0002-5329-2129

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОКУРОРОМ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ПОВНОВАЖЕНЬ НА ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ У РАЗІ ВЧИНЕННЯ ДІЯНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТ. 212 КК УКРАЇНИ

Здійснено аналіз положень нормативно-правових актів України, що закріплюють представництво прокуратурою інтересів держави у визначених законом випадках. Досліджено поняття «інтерес держави» та виокремлено його ознаки як такого, що є об'єктом представницьких повноважень прокурора.

Доведено, що застосування прокурором представницьких повноважень на захист інтересів держави у сфері оподаткування є одним із пріоритетних напрямів представницької діяльності органів прокуратури.

Виокремлено особливості застосування прокурором представницьких повноважень на захист інтересів держави, порушених унаслідок вчинення діянь, передбачених ст. 212 КК України.

Ключові слова: *інтерес держави, представницькі повноваження прокурора, оподаткування, ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів).*

Е. В. Драган. Об особенностях применения прокурором представительских функций по защите интересов государства в случаях совершения деяний, предусмотренных ст. 212 УК Украины

Осуществлен анализ положений нормативно-правовых актов Украины, закрепляющих представительство прокуратурой интересов государства в определенных законом случаях. Исследовано понятие «интерес государства» и выделены его признаки как такового, что является объектом представительских полномочий прокурора.

Доказано, что применение прокурором представительских полномочий на защиту интересов государства в сфере налогообложения является одним из приоритетных направлений представительской деятельности органов прокуратуры.

Выделены особенности применения прокурором представительских полномочий на защиту интересов государства, нарушенных в результате совершения деяний, предусмотренных ст. 212 УК Украины.

Ключевые слова: *интерес государства, представительские полномочия прокурора, налогообложение, уклонение от уплаты налогов, сборов (обязательных платежей).*

Метою статті є здійснення системного науково-практичного аналізу правових засад застосування прокурором представницьких повноважень на захист інтересів держави, порушених унаслідок вчинення діянь, передбачених ст. 212 КК України.

Постановка проблеми. Поняття «інтерес» є поліваріантним. У наукових дослідженнях різних сфер знань не одне тисячоліття розмірковують про природу, особливості та різновиди інтересу. У тлумачному словнику слово «інтерес» розглядається як: увага до кого-, чого-небудь, зацікавлення кимось, чимось; цікавість, захоплення; вага, значення; те, що найбільше цікавить кого-небудь, що становить зміст чийхось думок і турбот; прагнення, потреби; те, що йде на користь кому-, чому-небудь, відповідає чийсь прагненням, потребам; користь, вигода, прибуток; діло, справа [1]. Ця категорія є характерною для права, а у контексті захисту інтересу, безумовно, «шукає» підтримку у статтях законодавства. Інтерес властивий (необхідний та корисний) як особі, соціуму, так і державі. Державні інтереси нерідко кореспондуються з інтересами окремо взятої людини, суспільства в цілому або його частини, але іноді можуть мати протилежний характер. В ідеалі інтереси держави, що проявляються у її політиці, обумовлені інтересами громадян та їх об'єднань. У трактуваннях, запропонованих правовою доктриною, робиться наголос на обов'язковому їх закріпленні у законодавстві як загальних пріоритетів розвитку з огляду на потреби суспільства та державної ідеології. Крім того, вони реалізуються на практиці за допомогою апарату держави [2, с. 4, 167].

Оподаткування як сфера правовідносин, що мають владно-майновий характер, передбачає участь осіб у формуванні централізованих публічних фондів та фінансуванні видатків, що спрямовуються на належне функціонування держави та громадянського суспільства [3, с. 71]. Інтерес держави зводиться до отримання максимального обсягу надходжень від платників податків, тоді як інтерес платників податків полягає у збереженні результатів їхньої діяльності, зменшенні податкових платежів та часу на їх сплату. Отже, оподаткування є законним вилученням державою за допомогою норм права частини власності платника податків. Право власності належить до основоположних прав людини, норми національного та міжнародного права закріплюють заборону протиправного позбавлення права власності. Водночас умисне ухилення від виконання свого податкового обов'язку стає нормою поведінки багатьох як юридичних, так і фізичних осіб-підприємців, поширеним кримінальним правопорушенням в економічній сфері. Зокрема, за даними офісу Генерального прокурора [4], станом на вересень 2020 року обліковано 669 кримінальних правопорушень за ухилення від сплати податків; 30 кримінальних правопорушень, за якими провадження направлені до суду (п. 2, 3 ст. 283 Кримінального процесуального кодексу України), з них 7 з обвинувальним актом та 23 з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності.

Ідеальні податкові правовідносини є метою правового регулювання кожної сучасної держави. Констатуємо, що безконфліктне існування держави та громадянського суспільства у податковій площині неможливе. Органи прокуратури уповноважені

підтримувати державне обвинувачення в суді, у визначених законом випадках представляти інтереси держави в суді, тобто можна вважати, що у визначених законом випадках застосовувати представницькі повноваження на захист інтересів держави, зокрема порушених унаслідок вчинення діянь, передбачених ст. 212 Кримінального кодексу України (далі – КК України) [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ряд науковців, серед яких В. Антипов, О. Задорожний, В. Лисенко, О. Мілевський, В. Останін, Г. Усатий, П. Цимбал та інші вчені, частково обирали предметом своїх досліджень фінансові розслідування та кримінальну відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів. У переважній більшості вони здійснювалися на початку 2000-х років, а останнім часом у цій сфері знань публікували роботи М. Арманов, О. Марущак, В. Олійниченко. Питання інтересу держави та суспільства як об'єкта реалізації прокуратурою функції представництва розглядали К. Гузе, М. Руденко, М. Стефанчук, О. Шпотаківська та інші.

Виклад основного матеріалу. Прокуратура України, відповідно до ст. 1 Закону України «Про прокуратуру» [6], є єдиною системою, яка в порядку, передбаченому цим законом, здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави. Констатуємо таке: у вказаній нормі закону поняття «загальні інтереси суспільства» та «інтереси держави» не є тотожними. У Конституції України [7] дійсно закріплено напрями функціонування прокуратури, серед яких є представництво інтересів держави в суді у виняткових випадках і в порядку, що визначені законом (п. 3 ст. 131¹ Конституції України).

Дещо відрізняється як текстуально, так і за змістом від вказаного положення п. 2 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про прокуратуру» – серед функцій прокуратури має місце представництво інтересів держави в суді у випадках, визначених цим законом та главою 12 розділу III Цивільного процесуального кодексу України. Щодо випадків, визначених цим законом, то у ч. 3 ст. 23 зазначено таке: «Прокурор здійснює представництво в суді законних інтересів держави у разі порушення або загрози порушення інтересів держави, якщо захист цих інтересів не здійснює або неналежним чином здійснює орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи інший суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого віднесені відповідні повноваження, а також у разі відсутності такого органу. Наявність таких обставин обґрунтовується прокурором у порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті, крім випадку, визначеного абзацом четвертим цієї частини». Необхідно зазначити, що вказане виключення діє щодо ситуації, у якій держава представлена державною компанією, а також у правовідносинах, пов'язаних з виборчим процесом, проведенням референдумів, діяльністю Верховної Ради України, Президента України, створенням та діяльністю засобів масової інформації, а також політичних партій, релігійних організацій, організацій, що здійснюють професійне самоврядування, та інших громадських об'єднань.

В оподаткуванні основним нормативно-правовим актом, що регламентує відносини платник податків – держава, є Податковий кодекс України [8] (далі – ПК України). Його статті містять положення щодо вичерпного переліку податків та зборів, що справляються в Україні, порядку їх адміністрування, платників податків та зборів, їх прав та обов'язків, компетенції контролюючих органів, повноважень і обов'язків їх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальності за порушення податкового законодавства. У цьому документі жодної статті, яка б вказувала на можливість

застосування прокурором представницьких повноважень на захист інтересів держави, не знайти. Державна податкова служба України є органом, який здійснює ряд завдань, зокрема такі: контролює дотримання податкового законодавства, складає стосовно платників податків – фізичних осіб та посадових осіб платників податків – юридичних осіб протоколи про адміністративні правопорушення та виносить постанови у справах про адміністративні правопорушення у порядку, встановленому законом, застосовує до платників податків передбачені законом фінансові санкції, звертається до суду у передбачених законом випадках.

Відповідно до п. 111.1 ст. 111 ПК України за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються фінансова, адміністративна та кримінальна відповідальності. Кримінальна відповідальність, відповідно до ст. 212 КК України, може наставати для правопорушника у випадку несплати ним податкових платежів до бюджету, а саме умисного ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять у систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності, або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи, чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати (групою осіб за попередньою змовою), якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних, великих чи особливо великих розмірах. Водночас притягнення особи до кримінальної відповідальності не вирішує питання відшкодування завданої державі шкоди, на чому вже було наголошено на сторінках наукової періодики [9, с. 64]. Як правило, таке можливо здійснити за результатами вирішення відповідного спору в цивільному, адміністративному чи господарському судочинстві. Але ж згідно з ч. 2 ст. 1 Цивільного кодексу України [10] до податкових, бюджетних відносин цивільне законодавство не застосовується, якщо інше не встановлено законом. Це зрозуміло, оскільки сплачувати податки, збори є конституційним зобов'язанням публічно-правового характеру. Тобто законодавством України не встановлено правових підстав для притягнення особи до цивільно-правової відповідальності за порушення податкового законодавства. Фактично суми податкового боргу не можуть вважатися шкодою в цивільно-правовому розумінні, оскільки вони є наслідком недоговірних чи позадовірних зобов'язань боржника, а покладених на нього державою податкових обов'язків. За таких обставин стягнення прокурором податкової заборгованості як шкоди, заподіяної злочином, з фізичної особи у цивільному, кримінальному судочинстві або із суб'єкта господарювання у господарському судочинстві унеможливлено.

Відповідно до підп. 14.1.175 п. 14.1 ст. 14 ПК України податковий борг – сума узгодженого грошового зобов'язання, не сплаченого платником податків у встановлений цим кодексом строк, та непогашеної пені, нарахованої у порядку, визначеному цим кодексом. Враховуючи положення ст. 56 ПК України днем узгодження грошового зобов'язання платника податків (у випадку якщо грошові зобов'язання оскаржувалися) вважається день закінчення процедури адміністративного оскарження, а під час судового оскарження – день набрання рішенням чинності. Приписи п. 102.4 ст. 102 ПК України встановлюють загальний строк для стягнення податкового боргу, що виник у зв'язку з відмовою у самостійному погашенні грошового зобов'язання, – наступні 1 095 календарних днів з дня виникнення податкового боргу.

Водночас п. 58.4 ст. 54 та п. 86.9 ст. 86 ПК України у редакції, чинній до 01.09.2015, встановлювався особливий порядок прийняття податкових повідомлень-рішень та стягнення податкового боргу за результатами позапланових перевірок, проведених на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо платника податків. Зокрема, процедура узгодження та стягнення податкового боргу розпочиналася лише після набрання чинності відповідним рішенням у кримінальному провадженні. Законом України від 17.07.2015 № 655-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зменшення податкового тиску на платників податків» (далі – Закон № 655) [11], який набрав чинності 01.09.2015, вказані норми ПК України виключені. Законом № 655 підрозділ 10 розд. XX «Перехідні положення» ПК України доповнено п. 36, відповідно до якого, у разі якщо судом за результатами кримінального провадження, яке розпочато до дня набрання чинності Законом № 655-VIII і предметом якого є податки, збори, винесено обвинувальний вирок, що набрав чинності, в якому встановлена несплата податкових зобов'язань або винесена ухвала про закриття кримінального провадження за нереабілітуючими підставами з цього питання, податкове повідомлення-рішення за результатами такої перевірки приймається контролюючим органом упродовж 10 робочих днів з дня, наступного за днем отримання цим контролюючим органом відповідного судового рішення (обвинувальний вирок, ухвала про закриття кримінального провадження за нереабілітуючими підставами), що набрало чинності. Отже, якщо кримінальне провадження розпочато до 01.09.2015, узгодження та стягнення податкового боргу здійснюються з урахуванням положень п. 36 підрозділу 10 розд. XX «Перехідні положення» ПК України. Якщо ж після 01.09.2015, то застереження, встановлені п. 36 підрозділу 10 розд. XX «Перехідні положення» ПК України, на такі правовідносини не розповсюджуються. У свою чергу, застосовується загальний порядок прийняття податкових повідомлень-рішень, їх оскарження та стягнення податкового боргу. Отже, стягнення податкової заборгованості здійснюється незалежно від перебігу та результатів відповідного кримінального провадження. Зазначене підтверджується судовою практикою (постанови Верховного Суду від 10.04.2020 у справі № 816/2268/16, від 11.06.2019 у справі № 826/7428/16 та інші [12]). Заборгованість стягується органами державної податкової служби, а застосування прокурором представницьких повноважень можливе лише за наявності підстав, передбачених ст. 23 Закону України «Про прокуратуру».

У ст. 23 Закону України «Про прокуратуру» зазначається: під час здійснення представництва інтересів держави у суді прокурор має право в порядку, передбаченому процесуальним законом та законом, що регулює виконавче провадження:

- 1) звертатися до суду з позовом (заявою, поданням);
- 2) вступати у справу, порушену за позовом (заявою, поданням) іншої особи, на будь-якому етапі судового провадження;
- 3) ініціювати перегляд судових рішень, зокрема у справі, порушеній за позовом (заявою, поданням) іншої особи;
- 4) брати участь у розгляді справи;
- 5) подавати цивільний позов під час кримінального провадження у випадках та порядку, визначених кримінальним процесуальним законом;
- 6) брати участь у виконавчому провадженні під час виконання рішень у справі, в якій прокурором здійснювалося представництво інтересів громадянина або держави в суді;

7) з дозволу суду ознайомлюватися з матеріалами справи в суді та матеріалами виконавчого провадження, робити виписки з них, отримувати безоплатно копії документів, що містяться у матеріалах справи чи виконавчого провадження.

Згідно з ч. 7 ст. 23 у разі встановлення ознак адміністративного чи кримінального правопорушення прокурор зобов'язаний здійснити передбачені законом дії щодо порушення відповідного провадження. Стаття 24 вказаного вище нормативного акта перераховує особливості здійснення окремих форм представництва інтересів держави в суді, а саме:

1. Право подання позовної заяви (заяви, подання) в порядку цивільного, адміністративного, господарського судочинства надається Генеральному прокурору, його першому заступнику і заступникам, керівникам обласних та окружних прокуратур, їх першим заступникам і заступникам, прокурорам Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

2. Право подання цивільного позову у кримінальному провадженні надається прокурору, який бере в ньому участь.

3. Право подання апеляційної чи касаційної скарги на судові рішення в цивільній, адміністративній, господарській справі надається прокурору, який брав участь у судовому розгляді, а також, незалежно від участі в розгляді справи, прокурору вищого рівня: Генеральному прокурору, його першому заступнику і заступникам, керівникам обласних та окружних прокуратур, першим заступникам і заступникам керівників обласних прокуратур, керівнику, заступникам керівника, керівникам підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

4. Право подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом у цивільній, адміністративній, господарській справі надається Генеральному прокурору, його першому заступнику та заступникам, керівникам обласних прокуратур, керівнику, заступникам керівника, керівникам підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

5. Право подання апеляційної, касаційної скарги, заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом на судові рішення у кримінальній справі надається прокурору, який брав участь у судовому розгляді, а також, незалежно від його участі в розгляді справи, прокурору вищого рівня: Генеральному прокурору, його першому заступнику і заступникам, керівникам обласних прокуратур, їх першим заступникам і заступникам, крім випадків, коли йдеться про рішення у кримінальних провадженнях, розслідування в яких здійснювалося Національним антикорупційним бюро України, – у таких випадках відповідне право надається прокурору, який брав участь у судовому розгляді, а також, незалежно від його участі в розгляді справи, керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, його першому заступнику та заступнику.

6. Змінити, доповнити, відкликати, відмовитися від позову (заяви, подання), апеляційної, касаційної скарги, заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом має право прокурор, який її подав, або прокурор вищого рівня.

7. Повноваження прокурорів, передбачені цією статтею, здійснюються виключно на підставах та в межах, передбачених процесуальним законодавством.

Про характерні особливості застосування прокурором представницьких повноважень у суді на захист інтересів держави свідчить прийнятий Генеральною прокуратурою України

наказ «Про організацію діяльності прокурорів щодо представництва інтересів держави в суді та при виконанні судових рішень» [13], у якому деталізовано положення стст. 23–24 Закону України «Про прокуратуру», що були зазначені вище.

Продовжуючи характеристику нормативно-правового забезпечення застосування прокурором представницьких повноважень на захист інтересів держави, акцентуємо увагу на особливостях їх реалізації, а саме:

- наявність підстав для представництва має бути обґрунтована прокурором у суді; суд має підтвердити наявність підстав для такого представництва;
- прокурор зобов'язаний попередньо, до звернення до суду, повідомити про це відповідного суб'єкта владних повноважень; останній може оскаржити наявність підстав для представництва. Отже, прокурор, звертаючись до відповідного компетентного органу (у сфері оподаткування – органи державної податкової служби, органи місцевого самоврядування) в порядку, визначеному Законом України «Про прокуратуру», фактично надає можливість йому самому виступити на захист інтересів держави. Зокрема, це може бути призначення позапланової перевірки платника податків, подання позову до суду;
- у разі підтвердження судом наявності підстав для представництва прокурор користується процесуальними повноваженнями відповідної сторони процесу;
- виключно з метою встановлення наявності підстав для представництва інтересів держави в суді у випадку, якщо захист законних інтересів держави не здійснює або неналежним чином здійснює суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого віднесені відповідні повноваження, прокурор має право отримувати інформацію, яка на законних підставах належить цьому суб'єкту, витребувати та отримувати від нього матеріали та їх копії;
- у разі відсутності суб'єкта владних повноважень, до компетенції якого віднесений захист законних інтересів держави, а також у разі представництва інтересів держави у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави з метою встановлення наявності підстав для представництва прокурор має право:

1) витребувати за письмовим запитом, ознайомлюватися та безоплатно отримувати копії документів і матеріалів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових частин, державних та комунальних підприємств, установ і організацій, органів Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, що перебувають у цих суб'єктів, у порядку, визначеному законом;

2) отримувати від посадових та службових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових частин, державних та комунальних підприємств, установ та організацій, органів Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування усні або письмові пояснення. Отримання пояснень від інших осіб можливе виключно за їхньою згодою.

Аналіз положень нормативно-правових актів переконливо доводить, що право прокурора звертатися з позовом до суду є, однак підстави та умови такого звернення чітко регламентовані та не можуть тлумачитись розширено, оскільки у протилежному випадку це суперечитиме принципу рівності усіх учасників судового процесу перед законом і судом та принципу змагальності сторін.

Специфікою кримінальних проваджень за ст. 212 КК України є те, що частина з них відкривається на підставі виявлених прокурором обставин у порядку застосування представницьких повноважень на захист інтересів держави. Несплата податкового

зобов'язання до відповідного бюджету становить факт ухилення від сплати податків. Про цей факт достовірно може свідчити виключно узгоджене податкове повідомлення-рішення, прийняте на підставі акта перевірки платника податків, винесеного ДПС України.

Водночас у прокурорів є обов'язок реєстрації кримінального провадження відповідно до ч. 7 ст. 23 Закону «Про прокуратуру». У Єдиному державному реєстрі судових рішень є вироки, що ухвалені судом на користь контролюючого органу у сфері оподаткування в результаті розгляду кримінального провадження, але за участю прокурора відповідно до визначених законом повноважень. Так, наприклад, у справі № 750/12878/19 від 11.02.2020 Деснянським районним судом м. Чернігів особу було визнано винуватою за ч. 2 ст. 212 КК України (в редакції від 15.11.2011), призначено покарання у вигляді штрафу з позбавленням права займатися підприємницькою діяльністю строком на 1 рік, стягнуто на користь ГУ ДФС у Чернігівській області 4 56 544 грн 57 коп. податкових платежів [14].

Судова практика в Україні демонструє, що прокурор, використовуючи надані повноваження, відстоює інтереси держави, але у кожному конкретному випадку суд приймає рішення про наявність чи відсутності у прокурора підстав для представництва на захист інтересів держави [15; 16; 17; 18]. У самих правових висновках Великої Палати Верховного Суду відсутня оцінка підстав застосування прокурором представницьких функцій на захист інтересів держави у сфері оподаткування.

Захист інтересів держави у сфері оподаткування є одним із пріоритетних напрямів представницької діяльності органів прокуратури. Завдяки юридично обґрунтованій позиції прокурорів у судах відмовляють у задоволенні позовів платників податків щодо скасування податкових повідомлень-рішень. Системний науково-практичний аналіз норм чинного законодавства дозволяє зробити висновок, що застосування прокурором представницьких повноважень має такі особливості: 1) спрямоване на захист інтересів держави; 2) відбувається в межах визначеної законом компетенції; 3) здійснюється у спосіб, що встановлений законом.

Висновки. Представництво прокурором інтересів держави у суді охоплюється поняттям «застосування представницьких повноважень прокурора». Його однозначно не можна віднести ні до прояву представництва за законом, ні до прояву представництва за договором. В інституті представництва воно більше тяжіє до першого, хоча і носить допоміжний характер.

На основі положень Конституції України та беручи до уваги пануючі тенденції вітчизняної судової практики, пропонується серед його ознак виокремлювати такі: обґрунтовується необхідність такого представництва у кожному конкретному випадку; здійснюється виключно прокурором; спрямовується на захист інтересу держави; відповідає визначенням законодавством порядку та формам.

Здійснюючи аналіз особливостей такого застосування, зазначимо, що для сфери оподаткування воно також є характерним та проявляється у випадках вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 212 КК України. За змістом ст. 212 КК України, відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, що входять у систему оподаткування, введені в установленому законом порядку і зараховуються до бюджетів чи державних цільових фондів, настає лише в разі, коли це діяння вчинено умисно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Словник української мови: в 11 т. / АН Української РСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні / редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін. Київ: Наукова думка, 1970–1980. Т. 4: І–М / редкол.: А. А. Бурячок, П. П. Доценко. 1973. 840 с.
2. Щавінський В. Р. Захист інтересів держави в адміністративному судочинстві: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2017. 402 с.
3. Кармаліта М. В. Правове забезпечення реалізації приватного та публічного інтересу в оподаткуванні: дис. ... д-ра юрид. наук. Ірпінь, 2020. 495 с.
4. Офіс Генерального прокурора. Статистична інформація 2020 рік. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&c=fo# (дата звернення: 19.10.2020).
5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 19.10.2020).
6. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 19.10.2020).
7. Конституція України від 28.06.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80?find=1&text=%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80#w1_3 (дата звернення: 19.10.2020).
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 19.10.2020).
9. Драган О. В. Аналіз повноважень прокурора при здійсненні представництва інтересів держави в суді. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. Електронне наукове фахове видання. 2018. № 1 (17). С. 63–73.
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 19.10.2020).
11. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зменшення податкового тиску на платників податків: Закон України від 17.07.2015 № 655-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-19#Text> (дата звернення: 19.10.2020).
12. Постанова Верховного Суду від 10.04.2020 у справі № 816/2268/16. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=88706681&red=1000033cfcd6f957966b72cf817895c118b437&d=5> (дата звернення: 19.10.2020).
13. Про організацію діяльності прокурорів щодо представництва інтересів держави в суді та при виконанні судових рішень: наказ Генеральної прокуратури України від 21.09.2018 № v0186900-18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0186900-18#n83> (дата звернення: 19.10.2020).
14. Вирок Деснянського районного суду м. Чернігова у справі № 750/12878/19 від 11.02.2020. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/87492712/> (дата звернення: 19.10.2020).
15. Постанова Верховного Суду від 26.05.2020 № 757/31118/16-к. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/89763182?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress01&_ga=2.156666875.1100861487.1603113222-1283711291.1579246333 (дата звернення: 19.10.2020).

16. Постанова Верховного Суду від 14.11.2018 № 183/1617/16. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81574015> (дата звернення: 19.10.2020).
17. Постанова Верховного Суду від 11.02.2020 у справі № 922/614/19. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87902138> (дата звернення: 19.10.2020).
18. Ухвала Верховного Суду від 07.11.2019 у справі № 912/2385/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85647015> (дата звернення: 19.10.2020).

REFERENCES

1. Slovnyk ukraïnskoi movy: v 11 t. / AN Ukraïnskoi RSR, In-t movoznavstva im. O. O. Potebni / redkol.: I. K. Bilodid (holova) ta in. Kyiv: Naukova dumka, 1970–1980. T. 4: I–M / redkol.: A. A. Buriachok, P. P. Dotsenko. 1973. 840 s.
2. Shchavinskyi V. R. Zakhyst interesiv derzhavy v administratyvnomu sudochynstvi: dys. ... d-ra yuryd. nauk. Kyiv, 2017. 402 s.
3. Karmalita M. V. Pravove zabezpechennia realizatsii pryvatnoho ta publichnogo interesu v opodatkuvani: dys. ... d-ra yuryd. nauk. Irpin, 2020. 495 s.
4. Ofis Heneralnoho prokurora. Statystychna informatsiia 2020 rik. Pro zareiestrovani kryminalni pravoporushennia ta rezultaty yikh dosudovoho rozsliduvannia. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=114140&libid=100820&c=edit&_c=fo# (data zvernennia: 19.10.2020).
5. Kryminalnyi kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (data zvernennia: 19.10.2020).
6. Pro prokuraturu: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (data zvernennia: 19.10.2020).
7. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80?find=1&text=%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80#w1_3 (data zvernennia: 19.10.2020).
8. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (data zvernennia: 19.10.2020).
9. Dragan O. V. Analiz povnovazhen prokurora pry zdiisnenni predstavnytstva interesiv derzhavy v sudi. *Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*. Elektronne naukove fakhove vydannia. 2018. № 1 (17). S. 63–73.
10. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennia: 19.10.2020).
11. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo zmenshennia podatkovoho tysku na platnykiv podatkov: Zakon Ukrainy vid 17.07.2015 № 655-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-19#Text> (data zvernennia: 19.10.2020).
12. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 10.04.2020 u spravi № 816/2268/16. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=88706681&red=1000033cfd6f957966b72cf817895c118b437&d=5> (data zvernennia: 19.10.2020).
13. Pro orhanizatsiiu diialnosti prokuroriv shchodo predstavnytstva interesiv derzhavy v sudi ta pry vykonanni sudovykh rishen: Nakaz Heneralnoi prokuratury Ukrainy vid 21.09.2018 № v0186900-18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0186900-18#n83> (data zvernennia: 19.10.2020).

14. Vyroky Desnianskoho raionnoho sudu m. Chernihova u spravi № 750/12878/19 vid 11.02.2020. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/87492712/> (data zvernennia: 19.10.2020).

15. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 26.05.2020 № 757/31118/16-k. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/89763182?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress01&_ga=2.156666875.1100861487.1603113222-1283711291.1579246333 (data zvernennia: 19.10.2020).

16. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 14.11.2018 № 183/1617/16. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81574015> (data zvernennia: 19.10.2020).

17. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 11.02.2020 u spravi № 922/614/19. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87902138> (data zvernennia: 19.10.2020).

18. Ukhvala Verkhovnoho Sudu vid 07.11.2019 u spravi № 912/2385/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85647015> (data zvernennia: 19.10.2020).

O. V. Dragan. About the peculiarities of the prosecutor's application of representative powers to protect the interests of the state in the case of actions provided by art. 212 of the Criminal Code of Ukraine

The analysis of the provisions of normative legal acts of Ukraine, which consolidate the representation of the state's interests by the prosecutor's office in the cases specified by law, has been carried out. The notion of «interest of the state» is studied and its features are singled out as one that is the object of representative powers of the prosecutor. It is stated that state interests often correspond to the interests of an individual, society as a whole or part of it, but can sometimes be the opposite. Taxation involves the participation of individuals in the formation of centralized public funds and the financing of public expenditures. The interest of the state is to obtain the maximum amount of revenue from taxpayers, while the interest of taxpayers is to preserve the results of their activities, reduce tax payments and time to pay them. Unfortunately, intentional evasion of one's tax liability is becoming the norm for many legal entities and individuals-entrepreneurs, a common criminal offense in the economic sphere.

The norms of the Constitution of Ukraine enshrine the areas of functioning of the prosecutor's office, among which is the representation of the interests of the state in court in exceptional cases and in the manner prescribed by law. The article proves that the use of representative powers by the prosecutor to protect the interests of the state in the field of taxation is one of the priority areas of representative activity of the prosecutor's office. The peculiarities of the prosecutor's use of representative powers aimed at protecting the interests of the state in the case of committing acts under Art. 212 of the Criminal Code of Ukraine are singled out.

A systematic analysis of the provisions of legal acts of Ukraine revealed that the prosecutor has the right to sue, but the grounds and conditions of such a request are clearly regulated and cannot be interpreted in detail, as otherwise it would contradict the principle of equality of all participants before the law and court and the adversarial principle of the parties.

Key words: interest of the state, representative powers of the prosecutor, taxation, tax and fee (mandatory payments) evasion.

Стаття надійшла до редколегії 20 жовтня 2020 року